

Človek in zver

Ako človek posluša zgodbe in dogodivščine, ki jih je doživel Emil Bussius, lovec na divje zveri, ni nič čudnega, če ga začne oblivati kurja polt. Čudak živi že polnih 35 let samo svojemu čudaškemu poklicu in se lahko ponaša s tem, da je marsikatero neznano vrsto divjih živali prvi pripeljal v Evropo. Lovil je največ po Kavkazu, Turkestanu in Mandžuriji. Obiskal pa je tudi najbolj neznane pokrajine v Ameriki in v Afriki in menda sploh po vseh delih sveta.

Kako ujame tigra, ne da bi ga kaj poškodoval? Iz brez naredi umeten gozd. Z živalsko vabo nato izvabi tigra v zasedo, ki je tako polna zelenih, navidezno naravnih hodnikov, da si končno tiger ne ve nikamor več pomagati. Proti kraju »gozda« pa čaka tigra priprava, podobna našim zapornicam. Kakor hitro zver že vsa zbegana pridirja tja, spusti Bussius iz zasede zapornico in tiger je v tesnem prostoru nenadoma ujetnik brez moči.

Nekoč je smelemu lovcu med prevozom po železnici pobegnil tiger iz železniškega voza. Oblasti so poklicale na pomoč proti nevarni

zveri vojaštvo, ki je preganjalo in slednjič tudi ustrelilo tigra. Vsi so si oddahnili, Bussius pa se je skoraj razjokal in je očital ljudem, kako so mogli biti tako nečloveški, da so ubili njegovega tigra. Zraven je še pripomnil, da bo imel zaradi tega skoraj 200.000 Din škode!

Bussius je nalovil že polno severnih medvedov, volkov, divjih konj in druge zverjadi. Pri tem je bil nešteto krat v smrtni nevarnosti, nikoli pa mu še ni prišlo na um, da bi sam kako žival ubil. Nasprotno. Nekoč je ujel žrebe azijskega divjega konja. Kobila je po nesrečnem naključju poginila in žrebe je jelo hirati, ker ni hotelo uživati nobene hrane. Bussius mu je preskrbel domačo kobilu, toda žrebe ni hotelo sesati. Naposled se je lovec domislil, kako bi nemara ukanil žrebe. Dal je odreti poginulo divjo kobilu in je njeno kožo napel po vampu domače kobile. Zdaj je žrebe hlastno jelo sesati in s to zvijačo je lovec ukanil naravo in srečno pripeljal dragoceni plen v Evropo.

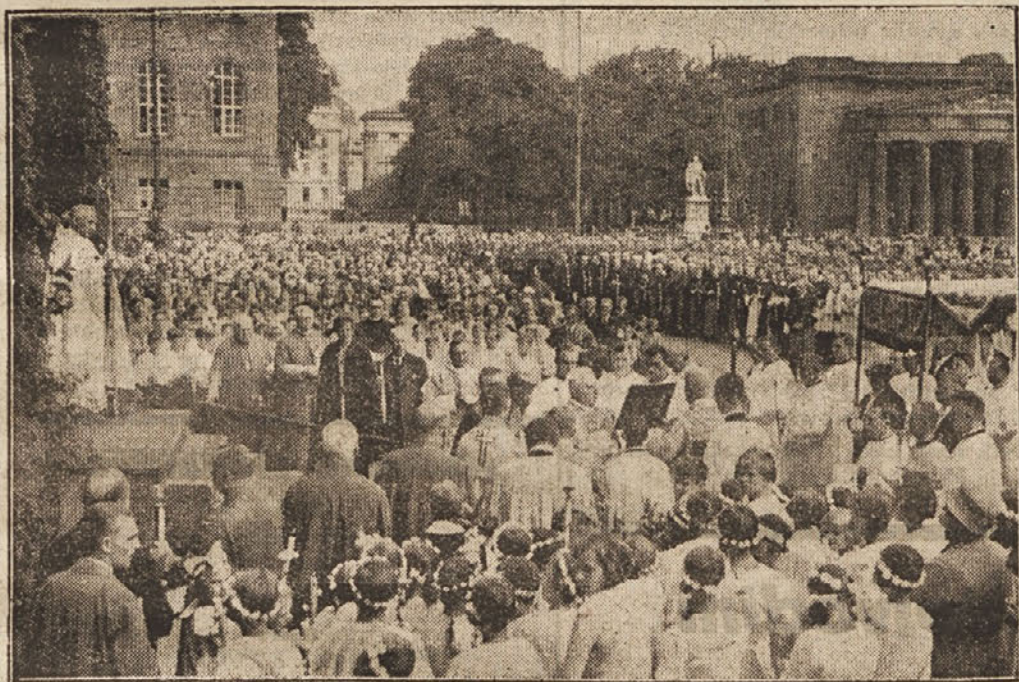
Med nebom in zemljo

Življenje zrakoplovca je vedno čudovito in zaradi svoje neprestane smrtni nevarnosti tudi mikavno. V Johannistalu pri Berlinu deluje pilot Kohnke, ki je hkratu graditelj padal. Doslej je že 286krat odskočil iz letala in se s padalom spustil na zemljo. Na tak način je napravil 150 km poti med nebom in zemljo — na padalih!

Njegovo življenje je seveda polno zanimivih in razburljivih dogodivščin. Ko je nekoč odskočil v višini 1000 m iz letala, se mu je pokvarila priprava za odpiranje padala. Kohnke je padal proti zemlji kakor kamen in šele v višini 600 m se mu je posrečilo z rokami odpreti padalo, s čimer si je rešil življenje.

Pri nekem drugem sličnem poskusu si je zlomil nogo, vendar ga to ni nič oplašilo. O

prvi priliki je ponovil poskus in odskočil nad dunajskim letališčem. Pri tem ga je med padanjem veter zanesel tako daleč, da je pristal v znamenitem Praterju na mizi, ki je bila polna bonbonov. Lahko si mislite, kako je ne navadnega gosta, ki je prišel res naravnost »iz nebes«, pogledala prestrašena branjevka. Ljudje se drznega letalca sicer obsuli z bonboni, branjevka pa ni pokazala kdove kaj smisla za letalske spretnosti in je zahtevala od Kohnkeja skoro 3000 Din odškodnine, ki jih je smeli letalec tudi res plačati. — Letalcu je že mnogo ljudi prerokovalo nenadno smrt, on pa po svoje živi dalje in med smehom zatrjuje, da govore o smrti samo tisti, ki še niso okusili, kako čarobno je življenje med nebom in zemljo.

Procesija v Berlinu

Emil Vachek:

Kri ne kliče po maščevanju...

Toda doslej mu še tega ni bilo treba. Doris je prišla vselej sama. In to je bilo, kar ga je vznemirjalo, kar jo je stapljal o drugim ponižanim življenjem okrog njega. Premišljal je o tem, kako so se v poslednjem času vse izpreminjale. Tudi največja jamstva nepremisljivosti. Res, to je bilo značilno za nove razmere. Prav nič ni stalnega v njih. Prej je bil Bog, cesar, oblast in valuta, štiri osnovne pojma, ki je bil večjega pomena kot vse drugo, osnovne reda. Iz zdaj se je vse gibalo. Tudi to je spadalo k spacenosti časa, da se je skoraj bal, izpregovoriti s svojo hčerko. To bi bil gotovo storil še tistega dne, če bi se ne bilo zgodilo nekaj prav nepričakovanega. Ta zagonetni človek, okrog katerega so se sukali vsi dogodki poslednjih dni, je prišel čisto nenadejano, da bi se dal spoznati.

Gospod Astenburg je ravno začel po zatrku čitati časopis — Reichenberger Zeitung. Praških časopisov ni mogel trpeti, bili so mu preveč židovski. Tu je prihitela Julija, vsa udihana, ter rekla: »Gospod, prišel je tisti človek, ki je bil pri mlodolastni gospe.« Gospod Astenburg je vrgel časopis od sebe ter se vzravnaval z občutkom divje radosti. Slednjič mu je prišel v kremplje. »Pripeljite ga sem!« je naročil Juliji. Šel je k mizici, kjer je vedno sprejemal obiske, ter se pripravil na skok. Kakor tiger. Toda v njegovo razočaranje ni vstopil Quido. Najprej, čisto kratek trenutek, se je hotel pregovoriti, da je to vendarle on. Videl ga je samo dvakrat v življenju... Toda ni se mogel vendar varati. Njegova fiksna ideja je bila na-

pačna, ta človek, to je bil popolnoma neznan mož, izžit, star, ničev. Torej tako, Quido je šel po vodi. Ampak potem — kako je mogla ta ničla Marketo tako prestrašiti?

»S čim vam morem biti na uslugo?« je vprašal odmerjeno.

Letz se je nekoliko odkašljajal. Prišel je s prav premišljenim načrtom, toda bil je nekoliko nervozen. Moral bi bil prav za prav iti s spisi doktorja Časlavskega na civilno sodišče in slutil je, da se bo to zanj slabo izteklo. V teh dveh dneh je vzbudil Časlavský v njem občutek strašne groze. Kakor velik, strašen pajek. Ko bi ga zmerjal! Narobe — bil je vljuden. Poklical ga je na primer in mu rekel: »Gospod Letz, v vojni ste vendar morali vedeti kot poveljujoč častnik, kje stojte vaši vojaki na prostoru več kvadratnih kilometrov. Tukaj pa se ne morete spoznati v primitivnem redu stvari, ki se nahajajo na nekoliko kvadratnih decimetrih.« Ali še huje; prišel je pogledat njegovo delo, ga dolgo hladno opazoval in odšel, ne da bi bil kaj rekel; toda njegovi pogledi so mu pripravili vročo kopel. Polagoma je zorela v njem misel, da izgine, čim uniči Bernarda Astenburga, iz te dežele ter se ponudi rdeči armadi. Ali mladoturkom. Toda za zdaj se ga je moral bati in ta strah ga je mučil, ko je stal pred očetom tega pobalina z namenom, da položi tu novo petardo.

»Moje ime je Letz,« je izpregovoril.

Gospod Astenburg je trudoma mislil. To ime mu je gotovo nekaj pravilo. In hipoma se je spomnil, kako je nekoč Bernard opisoval svojega polkovnega poveljnika: dolg, suh kakor ranta, z močnimi brki in ves plešast. »Lejte no,« je vzkliknil, »vi ste polkovnik Letz.« In hkrati je pomislil: vruga, ta človek vendar ni mogel povedati Marketu ničesar, da bi mogla zboleti. Kvečjemu beračil je za podporo.

»Samo major,« je odgovoril Letz. »In še odpu-

Krasen skok v hladen objem

Trmoglava priroda

Kje so še pasji dnevi, vročina je pa vendarle taka, da bi se skoraj jele topiti še kosti v človeku! Po poljih in vrteh je vse kakor pokošeno, tako izsrka žgoča pripeka vlago iz zemlje. Še nekaj takih dni, pa bomo kmalu poročali, kako tu in tam ljudje v procesijah prosijo dežja.

Ta čas pa, ko se cvremo mi kakor na raznju, si je narava dovolila na Kitajskem vprav nasprotno igro. Nad več kraji so se utrgali oblaki in neurja in plohe so cele pokrajine tako zalile z vodo, da si zbegano prebivalstvo že ne ve več kam pomagati. Pokrajine Hupe, Anhui, Kiangsu, Čekiang in Kvantung so malone izpremenjene vprostrana jezera. Cela mesta so pod vodo in nič koliko hiš je porušeni. Števila človeških žrtev doslej ni mogoče niti približno oceniti, vsa poročila pa soglašajo v tem, da je strahotno veliko. Število ranjenecv brčkone tudi prav nič ne zaostaja za prvim. Mnoge reke so nevarno narasle in na več krajih že predrle nasipe.

Kakor v zasmeh tem strahotam vlada isto-

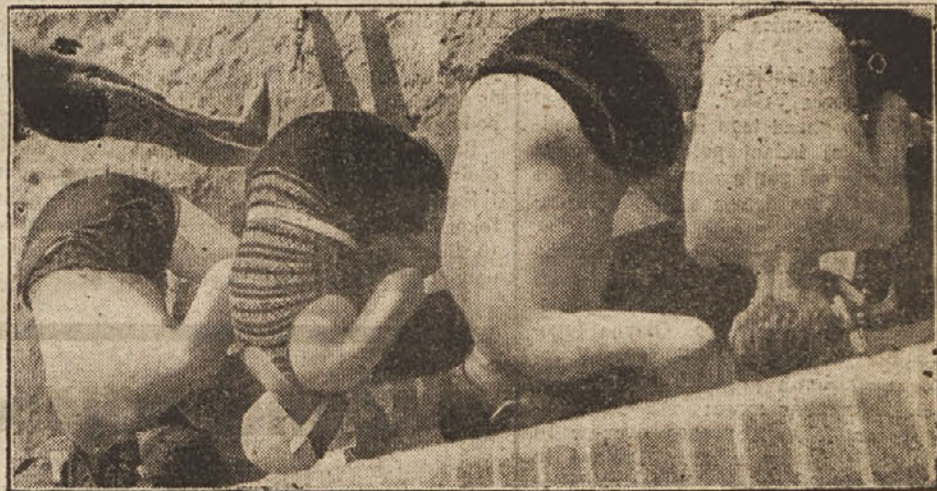
časno v kitajski pokrajini Šantung taka suša, da so vsa polja kakor požgana. Škoda, ki jo tu povzroča suša, se v strahoviti tekmi kosa s škodo, ki jo je drugje napravila povodenj.

Oglase, ki jih vsak čita z užitkom:

take, ki Vašim izdelkom utrjujejo renome in Vaši tvrdki ustvarjajo zaupanje. Vam sestavlja in pripravi v sliki in besedi oglašni oddelek

„Glas naroda“

Ljubljana
Gajeva ul. 1

Požirek hladne vode je v tej vročini pravi blagoslov.

»Mislim,« je zagrmel Astenburg, »da sem se hotel z vami že davno razgovoriti. Zmerom si domnevam, da ste morali takrat moji ženi povedati nekaj neizmerno neprijetnega. Bolna je od tistega časa. Ali pa je to le slučaj?«

Letz je zmignil z rameni. »To presodite sami,« je rekel. »Povem to zdaj tudi vam, ker je važno. Opozoril sem gospo Astenburgovo, da je dal vaš sin, kakor vem, pred časom umoriti tri nedolžne civiliste.«

Gospod Astenburg je osupnil, a ne za dolgo. »No, to vam je uspelo,« se je jezno zasmel. »Kakor vidite, jaz se vašim marnjam smejem. Toda bili ste res preljubeznivi, da ste šli s tem nad mojo ženo.«

»Mislim, da vas bo smeh minil, če vprašate svojega sina,« je hladno pripomnil Letz. »Vidim, da vam menda tega ni nikoli omenil, da bi bil za to šel v trdnjavo, če bi ne bilo mene in mojega častniškega zbora.«

Gospod Astenburg se je pozorno zagledal vanj. V Letzovem poudarjanju je bilo nekaj, kar je naznačevalo, da bi njegove besede vendarle mogle biti resnične. Nekaj se je dvignilo v duši gospoda Astenburga, nekaj mrzlega in neusmiljenega kakor polip. Res ga je minilo veselje do šale. »Če je kaj na tem, kar ste rekli,« je govoril težko, »je menda vaša dolžnost da mi vse poveste.«

»Prosim,« je rekel Letz, »vse izveste, če sedete te mi končno tudi ponudite stol.«

Naročajte „Glas naroda“!

Od uši San Jose okuženi kraji

inska uprava razglasa:

Ve vesti o ugotovitvi ščitaste uši San Jose (Džoze) ali ameriškega kaparja v Jugoslavijo so se pojavile koncem leta 1933, ko je avstrijska fitopatološko-entomološka služba predala uvoz dveh vagonov jugoslovanskih jabolk iz okolice Subotice, ker so plodovi bili okuženi od San Jose uši. Z ozirom na to kmetijsko ministrstvo začetkom decembra 1933. določilo strokovnjake za pregled sadnjakov v okolici Subotice. Komisija strokovnjakov je pregledala sadovnjake zlasti v bližini Subotice—Horgoš, kjer je ugotovila na nekaterih sumljive znake okužbe. Na podlagi preiskave se je ugotovilo okužbo po kasti uši — aspidiotus ostreiformis, ki je Jose — vsaki uši sicer zelo podobna, toda od daleč tako nevarna kakor ta.

Na ponovno odredbo kmetijskega ministrstva strokovnjaki entomologi pregledali teren ob žarski meji in v času od 23. do 26. oktobra 1934. v resnici ugotovili okužbo dreve po uši San Jose v sledečih krajih:

1) Privatna drevesnica g. Bednarza v Stari Liji (srez Senta) in

2) mestna drevesnica v Senti.

Ker se je iz imenovanih drevesnic še pred ločitvijo okužbe razposlal sadni material v te kraje države, je kmetijsko ministrstvo na banskih uprav izdalo nalog za pregled jabl, dobavljenega iz omenjenih drevesnic. Pregled dreve se je izvršil tekom zime 1934/35, ter se je pri tem ugotovila San Jose uš v sledečih krajih:

1) Privatna drevesnica g. Tota v Stari Kani v bližini drevesnice Bednarz (eno drevo).

2) Privatna drevesnica gosp. Baš Andreja v Taviru (srez Bačka Topola).

3) Sreska drevesnica v Titelu.

4) Nekoliko privatnih nasadov v Titelu (puno 15 dreves).

5) Nasad g. Milana Mašića v Somboru.

6) Privatna drevesnica g. Stevana Farkaša v Ču pri Subotici (tri hruske).

7) Banovinska drevesnica Nova Kanjiža (ena ana dobvljena od Bednarza).

8) Mestna drevesnica Novi Sad (ena triletna ana).

9) Občinska drevesnica Stari Sivač (srez ibor).

10) Občinska drevesnica Marloš (srez Stara Liji).

11) Ekonomija »Hajdučica«, gospe Jovanović v Hajdučici (srez Vršac).

12) Vode navedenih gnezid tega nevarnega škodca so bili takoj izdani potrebni zatirni pi (sekanje in sežiganje napadenih dreves škropljenje ostalega dreve s posebnimi zatirnimi sredstvi).

Ker je razvidno, je ugotovljena okužba po San Jose uši le v severnih krajih, kjer ni sadjarstvo tako važna pridolpanoga našega kmetijstva. Glavna jugoslovanska sadna področja niso okužena. V zahlede se neokuzenih predelov so se takoj le sledeče obrambne mere:

1) Prepovedan je vsak prenos drevese in ovih delov iz krajev severne Donave in v Dunavski banovini. Na ta način je oba po San Jose uši omejena na gori označena področja.

2) Prepovedana je prodaja dreves iz dretic, kjer se je ugotovila uš San Jose.

3) Vse neokužene drevesnice na področju rne Donave in Drave v Dunavski banovini jo prodajati sadno dreve, in sicer izključno za saditev v tem področju, t. j. v krajih, je škodljivce lokaliziran, a tudi tu se pro-drevese sme vršiti le po prehodni oblastni pisani razklužbi.

4) Za okuženo področje severno od Donave Drave v Dunavski banovini je izdana odla za obvezno zimsko škropljenje sadnega dja.

5) Sadno dreve, ki je bilo v zadnjih treh dobavljeno iz drevesnic, kjer se je na-dao ugotovila okužba, se je v zimi 1934/35. ropilo s razstopno drevesnega karbolineja.

6) Za vse kmetijske referente iz Dunavske ovine sta se vršila dva praktična tečaja v ogiji, ugotavljanju in zatiranju San Jose

uši. V najkrajšem času se bo natisnila poučna čica o San Jose uši. V knjižici bo opisano enje in način zatiranja tega najnevarnej-sadnega škodljivca. Knjižica se bo razde-narodu brezplačno.

7) Tekom tega leta se bo v Dunavski bano-ustanovilo več postaj za cijanizacijo (raz-a s strupenim cijanovim plinom) vseh vrst rastlin. Cijanizacija bo obvezna ter se bo la pod nadzorstvom državne oziroma bano-ke oblasti. V bodoče se bodo smele tedaj ajati izven meja okuženega področja edino janizirane rastline (drevesca, grmičje itd.).

8) Jose uš ali ameriški kapar napada vse listnatoga a posebno pa vse vrste sad-dreve, razen oreha in kostanja. Ta škod-e je komaj en milimeter velik se silno a razmnožuje in škoduje drevu s tem, da drevesni sok. Napadeno dreve se navadno r letih posuši. Uš se širi večinoma od esca do drevesca. Ker pa obstoja nevarnost osa škodljivca z drevjem, s cepiči, plodom,

listjem, vetrom, vodo in z gotovimi hroščki, ki se z njo hranijo, se pozivajo vsi kmetovalci — sadjarji, da se v interesu našega sadjarstva izogibljejo vseh drevesnic, kjer je ta nevaren škodljivce že ugotovljen. Priporoča se nadalje vsem interesentom, da kupujejo le prvovrstno sadno dreve in cepiče od priznanih dobrih javnih in privatnih drevesnic. Kraljevska ban-ska uprava bo vodila strogo nadzorstvo nad vsemi sadnimi nasadi v banovini in poziva k tozadevnemu sodelovanju tudi vse kmetovalce — sadjarje, da v smislu § 3 točka 4 zakona o zatiranju bolezni in škodljivcev na kulturnih rastlinah, prijavijo vsak sumljiv slučaj pristojni občni, sreskemu kmetijskemu referentu, kme-tijski poskusni in kontrolni postaji v Ljubljani ali pa neposredno kraljevski banskii upravi — kmetijski oddelku — v Ljubljani, da se v slu-čaju ugotovitve imenovanega škodljivca morejo čim prej izdati potrebni obrambni oziroma zatirni ukrepi.

Kmetijsko poskusna in kontrolna postaja v Ljubljani je sestavila sledeča navodila za spo-znavanje ameriškega kaparja (uš San Jose, Aspidiotus perniciosus Comstock).

Ameriški kapar ((uš San Jose, Aspidiotus perniciosus Comstock) spada med kaparje ali ščitaste uši (Coccidae), ki imajo lastnost, da v doraslem stanju izločajo vosku podobno tvarino ali se sami spremenijo tako, da tvorijo bolj ali manj izrazit ščit. Samice kaparjev so vedno nekrilate, imajo zelo kratek ritček in dolge lasaste sesalke.

Kaparje ((Coccidae) delimo na tri rodove:

1.) Lecanium objema vrste, pri katerih ima samica močno hitiniziran, zvočen hrbet, doim trebušni del ni tako hitiniziran. Cela žival se sčasoma spremeni v nekaj ščit, ki pokriva in varuje jajca pred zimo (n. pr. češpljev kapar).

2.) Coccus objema vrste, pri katerih je odrasla samica podobna ličinki, ne tvori ščita, izloča pa vosku podobno tvarino, ki se polagoma strdi v bolj ali manj čvrsti ovoj.

3.) Aspidiotus objema vrste, pri katerih je samica podobna ličinkam, nima razvitih nog in živi pod ščitom, ki sestoji iz dveh delov, preostalih od dveh preobrazb in večjega voskastega ovoja. Samci imajo ščit iz enega leva in voskastega ovoja.

Rod Aspidiotus delimo na tri podrodove: Aspidiotus v ožjem smislu, Mytilaspis in Chionaspis. Dorasle samice podrodu Aspidiotus se ločijo od samice ostalih dveh podrodov po tem, da imajo okroglast ščit, med tem ko imajo one podolgaste ščite.

Razločevanje posameznih vrst podrodu Aspidiotus je zagotovo mogoče le z mikroskopom.

Samice kotijo žive ličinke in to neprestano tekom 6 tednov. V 24 urah skoti samica 9 do 10 ličink. Ličinke so rumenkaste in imajo tri pare nog. Mlade ličinke nekoliko ur blodijo

po drevesu, nato pa se vsesajo na lubje. Kmalu začno izločevati voščeno snov, iz katere se polagoma napravi ščit. Samci se levijo enkrat, samice pa dvakrat. Samci popolnoma dorastejo v 25 dneh, a samice v 30 dneh. Samice so takoj oplojene od samec in po 3 do 7 dneh že kotijo mladiče. Ker samice kotijo tekom 6 tednov, se na napadenem sadnem drevu nahajajo tekom leta ličinke vseh starosti in odrasle samice. Na leto imajo tri do pet rodov.

Samice brez ščita merijo približno 1 mm, s ščitom do 2 mm. Ščit je okrogel, temnosiv, v sredini izbočen in tu rudečkastorumen. Samci so krilati, približno 6 do 10 mm dolgi, ovalni, oranžne barve in morejo ščite tudi zapustiti. Njihovi ščiti so manjši in podolgaste oblike.

Ameriški kaparji živijo navadno v gostih kolonijah, ki dajo lubju luskast videz. Če tako kolonijo zmečkamo, priteče iz nje rumenkasta tekočina. Te kolonije so zelo podobne onim, ki jih tvori sorodni Aspidiotus Nerii na oleandru. Ameriški kapar napada vse vrste listnatoga dreveja. Najraje živi na mladem lubju, a najdemo ga tudi na listju in plodovih. Širi se z listjem, vetrom, živalmi, sadikami, cepiči in sadjem.

Navodila za zatiranje ameriškega kaparja:

1.) Vsa drevesca za katera se ugotovi, da so okužena z ameriškim kaparjem, se morajo posekati, zložiti, politi s petrolejem in sežgati. Na ta način se morajo uničiti prav vse vejice, tudi najmanjše.

2.) Vse dreve v bližini okuženih ali sumljivih dreves se mora temeljito škropiti, in sicer: a) pozimi: s 8% (koščicasto sadje) oziroma s 10% (drugo dreve) razstopino kakoga drevesnega karbolineja; b) zgodaj spomladi (tik bred brstjem): s razredčeno kaliforniško (žvepleno apno) brozgo, in sicer je vzeli en del brozge in tri dele vode in c) večkrat tekom leta: s raztopino tobačnega izvlečka (2 kg) in mazavega mila (pol kg na 100 l vode). Poletno škropljenje je treba vsakih 4 do 5 tednov ponoviti. Prvo poletno škropljenje je treba obaviti zadnje dni aprila, najpozneje pa prve dni maja. Škropiti se mora vse listnato in ne samo sadno dreve, torej tudi lepotično dreve in grmičevje. V Ameriki te vrste kapar napada tudi vrtnice.

3.) Vsak sumljiv primer je naznaniti občini, pristojnemu sreskemu kmetijskemu referentu ali kmetijski poskusni in kontrolni postaji v Ljubljani oziroma direktno kmetijskemu oddelku kraljevske banske uprave v Ljubljani. V svrhu ugotovitve je z vsakega sumljivega drevesa poslani nekaj vejic omenjeni postaji v preiskavo. Okuženi ali sumljivi material naj se pošilja v dobro zaprtih posodah, da se ne zgubi ali okužba ne razširi.

4.) Pri nakupu drevese iz drevesnic naj se vedno zahteva potrdilo, da so nasadi pregledani in zdravi. Nakup drevese pri nepoznanih prodajalcih naj se opusti, ker tudi iz sadjarskega vidika brez ozira na znanstvenost ni priporočljiv.

Navodil, zlasti glede uničenja okuženega materiala in škropljenja, se je točno držati.

Naše delavstvo

Delavstvo je važen del celotne kulture

Iz statistike delavskega zavarovanja. Na podlagi statističnih podatkov Osrednjega urada za zavarovanje delavcev je znašalo povprečno število zavarovancev v letih:

1923.	239.164	1929.	605.065
1924.	459.541	1930.	631.181
1925.	469.206	1931.	609.190
1926.	474.610	1932.	535.617
1927.	511.498	1933.	520.980
1928.	565.796	1934.	543.559

Največje število zavarovanih delavcev je bilo doseženo v septembru 1930., in to 654.966. — Po banovinah je bilo leta 1934. zavarovanih delavcev: v Dravski 86.804, v Savski 154.553, v Vrbaski 21.831, v Primorski 21.516, v Drinski 39.653, v Zetski 15.736, v Dunavski 101.851, v Moravski 21.129, v Vardarski 29.475, na področju uprave mesta Beograda pa 60.229.

V Italiji brezposelnost pada. Na podlagi pred kratkim izdane statistike ministrstva za korporacije se je brezposelnost v Italiji meseca marca zmanjšala na 853.189 napram 955.533 osebam v januarju ali 1.056.823 v marcu lanskega leta. Med brezposelnimi je 146.650 žensk oseb. Največja brezposelnost vlada v zemljedelstvu, strojni in kovinski industriji, stavbarstvu, instalacijski branži, konfekcijskem krojaštvu, lesni in papirni industriji ter med steklati in grafičnim delavstvom.

Sistem Bata je naslov 42 strani obsegajoča brošura, ki jo je spisal Bogdan Krekić, tajnik Delavske zbornice v Beogradu. Brošura razpravlja o mehanizaciji, racionalizaciji in tipizaciji v proizvodnji obutve.

Kmetijski delavci v Nemčiji smejo prihajati v mesta samo s posebnim dovoljenjem. S temi metami hočejo zaščititi mestne industrijske delavce pred navalom kmetijskih delavcev z dežele.

Strokovna konferenca v Sarajevu. V veliki dvorani sarajevskega delavskega doma je bila pred dnevi širša medstrokovna konferenca 17 delavskih organizacij, na kateri so se pretrgala važna delavska stanovska vprašanja. Na konferenci je delavstvo soglasno zahtevalo reorganizacijo okroglih uradov in borz dela.

Mednarodni protimarksistični institut jo bil ustanovljen v Zenevi. Njegov namen je voditi borbo proti marksizmu in socializmu v gospodarskem in socialnem oziru. Institut vodi Teodor Ober, znani nasprotnik boljševizma.

Kongres češkoslovaškega narodno-socialističnega delavstva, organiziranega v Čehoslovaški obei delnici, bo v drugi polovici septembra v Pragi. Udeležila se ga bo tudi večja deputacija narodnega delavstva iz Jugoslavije.

Narodno gledališče

Drama

Začetek ob 20. uri

29. junija, sobota, ob 19. uri: V času obiskanja. Izven. Cene od 20 Din navzdol. V drami.

Opera

Začetek ob 20. uri

29. junija, sobota, ob 18. uri: Parsifal. Izven. Cene od 30 Din navzdol.

Gledališke predstave za časa Evharističnega kongresa

Narodno gledališče v Ljubljani igra v duhu Evharističnega kongresa kakor sledi:

V soboto 29. t. m. ob 6. uri zvečer v opernem gledališču: Wagner, »Parsifal«. — Ob 7. uri zvečer v dramskem gledališču: Gregorin, »V času obiskanja«.

V nedeljo 30. t. m. ob 2. uri zjutraj pred Nunsko cerkvijo na Kongresnem trgu: Hoffmannsthal-Zupančič, »Slehernik«. — Ob pol 10 uri zvečer pred Nunsko cerkvijo na Kongresnem trgu: Gregorin, »V času obiskanja«.

Vse posetilke gledaliških predstav, ki se vrše pred Nunsko cerkvijo na Kongresnem trgu opozarjamo na sledeče: prostor Kongresnega trga, določen za gledalce, je ograjen z gledališkimi kulisami. Dostop na ta prostor je s treh strani in sicer: iz Selenburgove ulice s trgovini Bogataj, na sredini Kongresnega trga v višini lekarnar Bahovec, in iz Gradišča pri vhod v Uršulinske šolske zavode. Na vseh teh treh mestih poslujejo dve uri pred začetkom predstave, to je od pol 8. ure zvečer dalje odnosi od polnoči dalje. Stojišča po 5 Din se dobijo pri vseh treh blagajnah. Sedeži pa samo na blagajni v Selenburgovi ulici in na Kongresnem trgu. Prav posebno pa se opozarjamo, da je predprodaja vstopnic za vse predstave vsak dan od 8. do 12. ure in od 14. do 17. ure pri dnevi blagajni v operi, kjer se prodajajo tudi vstopnice za obe predstavi ki sta v transkonodno opernem gledališču. Občinstvo prosi mo, da si kupi vstopnice že v predprodaji, da ne bo tik pred predstavo prevelikega navala na blagajne in da je mogoče točen in miren začetek. Velikanska dela, ki se vprizore v teh dneh zahtevajo največjo pažnjo in pozornost ter ne more biti vsak šum popolnoma izključen. Dostoj na prostor za poslušalec pred Nunsko cerkvijo je po eno uro pred začetkom predstave, dramsko in operno gledališče pa se odpre pol ur pred začetkom predstave.

Žitno tržišče v Vojvodini

Pod vplivom dežja začetkom tega meseca je cena stari in novi pšenici padla. Čeprav ponudba stare pšenice ni bila velika. Ker pa je bilo tudi povpraševanje šibko, je cena padla za bačko vagonsko blago od 130 Din na 126 Din. Srem pa se je trgoval po 124—126 Din. Vlačisko blago na Tisi je popustilo v ceni na 130 Din. Poslednje dni je vladala naravnost tropična vročina in mestoma so beležili 35 stopinj v senci. Vreme je pospešilo rast in verjetno se bo že v kratkem pričela žetev raznih vrst pšenice. Če bo vročina trajala še dalje, bo treba z žetvijo pričeti zgodaj, toda v tem slučaju bo nova pšenica drobna. Žeteli je hladnega vremena in dežja, kar bi zelo popravilo kakovost, ker je zrnje s daj v razvoju.

Ponudbe v novi pšenici so se povečale in so cen: po stile.

Nova pšenica se trguje: gornje bačka za julij-avgust po 120, Srem 118, Tisa-Begej 122,50 za avgust, za september pa po 125 Din. Privilegirano društvo za izvoz je koncem tega tedna pričelo kupovati staro pšenico in jo je plačevalo za gornjo Bačko in gornji Banat po 134 Din, za srednjo Bačko in srednji Banat pa po 132 Din za 79 kg hektolitrske teže.

Glavna pažnja prošlega tedna se je posvečala koruzi, ker se je pojavilo večje povpraševanje s strani Italije. Blago se je izvozilo ponajveč preko naših jadranskih pristanišč, kamor se pošilja vagoniska koruza in se tam pretovarja na ladje. Vlačiska koruza iz rečnih postajališč pa se zaradi cenejšega prevoza izvažajo preko Braile, vendar pa v zadnji ni bilo večjih sklepov, ker se v Italiji zahteva največke izsa s čim krajšim dobavnim rokom, pri katerem blagu pa nam je zelo konkurirala Rumunija, ki je imela v Braili velike zaloge koruze, katera se je mogla takoj natovoriti.

Cena koruze se je radi italijanskega povpraševanja dvignila na 77 Din, kljub temu pa je povpraševanje še vedno živo. Ponudba se je proti koncu meseca zmanjšala, dasi so zaloge stare koruze še dosti velike. Producent

blago čvrsto drži. Zaključeno je bilo tudi nekoliko 100 vagonov za izvoz v Madjarsko, in ker se je tudi Avstrija osvobodila velikega pritiska romunske koruze, mora tudi ona plačati ceno naše koruze. Naš domači konzum mora slediti povišanji ceni. Cena za vlačisko koruzo je zrasla na 78 Din, za že naloženo na vlačice pa na Din 79. V Sisku je koruza dosegla ceno 92,50 Din franco vagon. Dočim so cene promptno dobavljivi koruzi skočile za 7 do 8 Din, so se terminske cene popravile samo za 5 Din in je karakteristično, da za terminsko kupčijo prevladuje ponudba. Za julij se trguje vagonsko blago po 79 Din, za avgust pa se ponuja po 80 Din, vendar za to blago še ni povpraševanja. Pri presojanju položaja in nadaljnih možnosti razvoja koruzne cene se moramo ozirati na to, da imamo z Italijo klirinški sporazum in da izkazuje ta kliring že od 4. t. m. aktiven saldo 49,7 milijonov dinarjev, pa se mora na izplačilo čakati 26 dni. Če se bo izvoz v Italijo daljeval, obstoji nevarnost, da se bodo naša aktivna še povečala in čakalna doba še znatno podaljšala, kakor nam kažejo slabe izkušnje s kliringom z Nemčijo. Žetveni izgledi za novo koruzo so se zelo popravili. Rastlina je zdrava, vendar bi bilo potrebno še nekaj dežja.

Zimski ječmen se mestoma že žanje. Zaradi hude vročine je zakrnel in žetev ne bo ravno najboljša. Kupčija se v ječmenu še ni mogla razviti. Rumunija ga ponuja zelo poceni.

Tudi žetev repice ne bo najboljša in bo znašala okrog 2,5 metarskih stolov na katastralno jutro. Z ozirom na mnogo večjo posejano površino bo žetev dosegla količina lanskega leta. Kakovost blaga ni ravno najboljša. Trguje se po 230 Din vlačisko blago, kupujejo ga pa naše oljarne.

Mlinski proizvodi se trgujejo zaradi padajočih cen v zelo omejenem obsegu. Moka 404 srebrne kakovosti se more danes dobiti že po 200 Din, sortirano po 205 Din. Črna moka se tudi nadalje dobro prodaja in ji cena ni padla.

Ali ste rojeni med leti 1859-1919?

Čitatelji in čitateljice tega lista, rojeni med 1859—1919, se iskreno naprošajo, da nujno navedejo svoje ime in natančni datum rojstva. Sijajni astrolog, katerega znanstvena raziskavanja so splošno priznana in obsežno komentirana v vsem tisku, se je odločil, da bo čitateljem in čitateljicam tega lista objavil svoje senzacionalne studije, na podlagi katerih morejo generacije, rojene med 1859 do 1919, zboljšati svojo eksistenco in doseči srečo, zdravje, ljubezen itd. Ta objava je največje važnosti ter nudi vsem bralcem in bralcem edinstveno priliko, da uresničijo svoje želje in dosežejo srečo. Brezpogrešna jasnovidnost grafologije in astrologije Vam bo razjasnila:

1. Vaš značaj, njegove kvalitete, njegove pomanjkljivosti.
2. Vaše izgled v ljubezni.
3. Vaše izgled v kupčijah.
4. Vaše izgled v pododovanju.
5. Vašo življenjsko dolgotrajnost.
6. Vaše prijatelje in Vaše protektorje.
7. Vaše sovražnike, zahrbtnosti, krivične obdolžitve itd.,
8. Potovanje, spremembe bivališča.
9. Zadeve v rodbini.
10. Vse, kar želite zvedeti o loterijskih zadevah.

Navajamo nekaj izmed tisoč zahvalnic, katere prejema ta sijajni znanstvenik iz vseh krajev sveta: »Gospa Irma Schwarz iz Ljubljane se zahvaljuje najprisernejše, ker je v svojih najtežjih finančnih nepravilnostih poslušala njegov nasvet, igrala v loteriji in zadela 150.000 dinarjev.«

Pišite brez odloga, pošljite še danes Vaš rokopis in rojstni datum ter 30 Din kot honorar za Vašo psihoanalizo in horoskop na točno in stalno adresu:

GRAFOLOŠKI BUREAU — CELJE
poštni predal 106.

POZOR!

Da si ne pozabite zabeležiti trdiko

„TRIGLAV“

jugoslovanska izdelovalnica perila
OLUP JOSIP in drug

Kolodvorska ulica 8,

Vas postreže z najsolidnejšim blagom in najkvalitetnejšimi cenami.

Preselili smo se od Zmajskega mostu v Gosposko ul. 10. ŠIMEK ANTON, specialna delavnica vsakovrstnih šitih in čiplov. Ljubljana, Gosposka 10.

Zastoj

iščete ugodnejših cen. kakor Vam jih nuditi

Ludv. Baraga, Ljubljana
(Nebotičnik)

Glavno zastopstvo UNDERWOOD in velika zaloga raznovrstnih pisalnih strojev svetovnih znamk

Kvalitetna polnilna peresa

Vse pisarniške potrebščine.
Razmnoževalni in računski stroji.

Sivalni stroji

po izredno znižanih cenah. Vse sivalne potrebščine. Krasni sivalni etui. itd. itd.

Najlepši lesk dosežete pri Vašem jedlinem priboru bod' si iz niklja, alpaka i. dr. ako ga čistite s **SERVITOR-VATO**. Dobite jo v vsaki železninski in specerijski trgovini. **ERSTRAKT** družba, Ljubljana, Gosposvetska cesta 8

Naznanilo.

Usojam se vljudno naznaniti, da sem zopet otvoril svojo tehnično pisarno v Slomškovi ulici št. 19, telefon 25-27

in pričel samostojno voditi gradbeno podjetje.

Sprejemam v izvršitev vsa v gradbeno stroko spadajoča dela, kakor poprave in adaptacije stanovanjskih in trgovskih hiš vseh vrst, tovarn itd.

Zaradi nizkih cen materiala in delavskih mezd bom izvrševal vsa dela po konkurenčnih cenah. Kakor doslej, se bom tudi v bodoče še bolj potrudil, da bom svoje cenjene naročnike zadovoljil s preciznim in solidnim delom. S strokovnimi nasveti, osnutki in proračuni sem vedno brezobvezno drage volje na razpolago.

Vsem starim in novim naročnikom se najtopleje priporoča

Ivan Bricelj, pooblaščen graditelj.

Izlet v Ljubljano

V znak večne ljubezni najprej prstan. Najlepši in najcenejši seveda pri **EBERLE** Mestni trg št. 17

70 letni predmeti vse tabor pri **GREGORIC** Prešernova 5

Najboljši vermut, likerje, rum, vinjak, malinovec, slivovko, brinjevec in drugo izdeluje **VIKTOR MEDEN** — Ljubljana

Fresko ali buret svilo prvovrstni domači izdelek samo pri **Teokaroviču** Gradišče

Najnovejša osnutke, hišne opreme si moramo ogledati pri trdki „Sava“ Miklošičeva 6

Doma radio, na izletu gramofon, oboje pa pri **BANJAI** Miklošičeva 20

Vse za planinstvo in strmo alpinistiko najugodnejše v športni trgovini „ALPINA“ Ljubljana, Tyrševa c. 7

Fina kuhinja, dobra plača pri **RAŽMU**, Ljubljana-Zabjek

Končno, da ne pozabimo na naročnino za „Glas naroda“ **Nebotičnik**

Za poletje

1935

PLATNO

PLATNO

PLATNO

PLATNO

PLATNO

V KRASNI IZBERI!

A. & E. SKABERNÈ

LJUBLJANA, MESTNI TRG 10

Pohištvo, tapetniške izdelke in vso drugo stanovanjsko opremo nudi po najugodnejših cenah trdka

E. ZELENA, MARIBOR, Ulica X. oktobra

Sprejema v plačilo hranilne knjižice.

Ureditelj dolgov

potom sodnih in izvensodnih poravnav.

Nasveti v konkurznih zadevah in vseh drugih trgovsko-obrtnih poslih. — Strokovne knjigovodske revizije, sestava in aprobačija bilanc.

Preskrba kreditov, nasveti glede hranilnih vlog in plasiranje istih. — Vsi posli kmetke zaslužite.

Edina koncesijonirana komercialna pisarna: **LOJZE ZAJC**, Ljubljana, Gledališka ulica 7. Telefon 38-18

Oglejte si ogromno izbero vsakovrstne **železnine**, sta v vsi a in v modernih vzorcih pobištevne okovja, kopalnice, štedilnike, cement, betonsko-palično železo, vse vrste ploščevino, poljedelsko orodje, rezano žgano žico, kuhinjsko posodo, gospodinjstvo potrebščine itd. itd. na Tyrševi (Gonajski) c. 9 v neposredni bližini nebotičnika

Odprazna hiša za eno do dva dela **Jos. ZALTA & Co.** ŽELEZNINA LJUBLJANA

Kdor pozna kakovost in ceno našega blaga, kupuje pri nas!

Preselili

smo se

na Marijin trg št. 8

poleg tramostovja — graverski zavod

Sitar & Svetek Ljubljana

Telefon št. 25-57

Prijatelji in somišljeniki!
Sklicujte se pri svojih nabavkah na oglase v našem listu!

Katero mineralno vodo naj pijem?

Tako vprašanje si stavijo mnogi ljudje pod vplivom raznih oglasov ali druge reklame. Vzemite vedno tisto, ki m zvraven prijetnega okusa nudi tudi največ koristi za Vaš organizem, a to ie

ROGAŠKA SLATINA!

Gostilna Mencinger

Ljubljana
Sv. Petra c. 43 in
Komenskega 24

priporoča:
izborna vina
sveže pivo
vrčih in
mrzle jedi.

Prijazen senčna
vrh.

Na razpolago
veliko dvorišče

Za poštince
najzanimivejše
čtivo
„Glas naroda“

Udeleženci evharističnega kongresa

se priporoča za obilo
obisk gostilna pri

„KMETU“
Gospodsvetska c. 1

Najboljša vina in prvo
vrstna domača in dal
matinska kuhinja.

MALI OGLASI

Vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek 5 Din. Drž. in ban. davek 5 Din. Oglasniki, ki iščejo službe, plačajo samo po 25 par za besedo. Pri malih oglaših reklamnega značaja stane petito vrsta 2 Din. Na pismena vprašanja je priložilo za odgovor 2 Din v znakah. — Mali oglasi s plačljivi takoj pri naročilu.

Jablus

Tvarina, iz katere lahko napravite izbere: jabolčnik ali hrastovec, ne da rabite naravnih pijače ali vina. Prepričajte se! — Glavno za stopstvo: Franc Reiner, Podčetrtek.

»FORD« tovarni 1½ tonski zadnji tip, zelo dobro ohranjen, malo vožen, ugodno prodan radi selitve. V račun vzamem eventualno tudi dobro ohranjeno motorno kolo. Naslov v oglašnem oddelku.

KOT UČENKO v trgovino z mešanimi blagov. vzamem pridno dekle z najmanj 2 razred meščanske sole s hrano in stanovanjem v hiši. Stanko Rizman, trg., Svetinje, p. Ivana kovi.

DO DIN 5000 — MESEČNO lahko vsak zasluži. Pišite na upravo »Glas naroda« pod »Novosti«

MESTNA ELEKTRARNA LJUBLJANSKA prodaja elektromotorje in ventilatorje za istosmerni to 300 in 150 voltov po zelo nizkih cenah. V Ljubljani nudi iste motorje na posojilo z zmerno mesečno odškodnino. Za vroči poletni čas izposoja ventilatorje za minimalno najemnino. Pojasnila dobite pri ravnanstvu, Krekov trg 10, II. nadstropje.

V **KOPALIŠČU SK** Ilirija imate vedno na razpolago maserja-pedikerja. Cene solidne. Priporoča se najvljudnejše Palek Alojz.

znižujemc

20-30%

ZAOSTALIM PAROM

Prodajamo jih v vseh prodajalnah
v Ljubljani samo v Šelenburgovi 7

Rata

20%-30%
ceneje!

Iskoristite priliko
DOKLER
TRAJA ZALOGA

Dobro in po nizki cen

se oblačijo vsi tisti,
kateri nabavljajo obla-
čila za moške, fante in
dečke v

konfekciji

»FRANDE«

F. K. Derenda, Ljubljana
Gradišče 2, pri Kunški cerkvi

Obleke po meri se izgo-
tavljajo brezhibno!

Če odpotujete
na podeželje,
v hribe, na
morje, sploh na
počitnice, pišite
nam in list Vam
bomo
dostavljali na
kakršenkoli
naslov v naši
državi.

Pišite:

Uprava

„Glas naroda“
Gajeva 1

Velika
izbera
svile

v vseh modnih
barvah, gladka in
vzorčasta, različne
kakovosti za
obleke, bluze in
perilo

R. Miklauc

Pri „SKOFU“

Ljubljana

Najbolje boste postre-
ženi v GOSTILNI
pri „VINKOTU“

Tržaška c. 4

kjer se točijo pristna
štajerska, dolenjska,
belokranjska in srem-
ska vina. Vsak čas
topla in mrzla jedila.
Gramofon in balinišče.

Se priporoča

ROJC VINKO
GOSTILNIČAR

Posredujem denar
na hranilne knjižice
vseh denarnih zavodov

RUDOLF ZORE, LJUBLJANA
Gledališka 12, Telef. 38-10

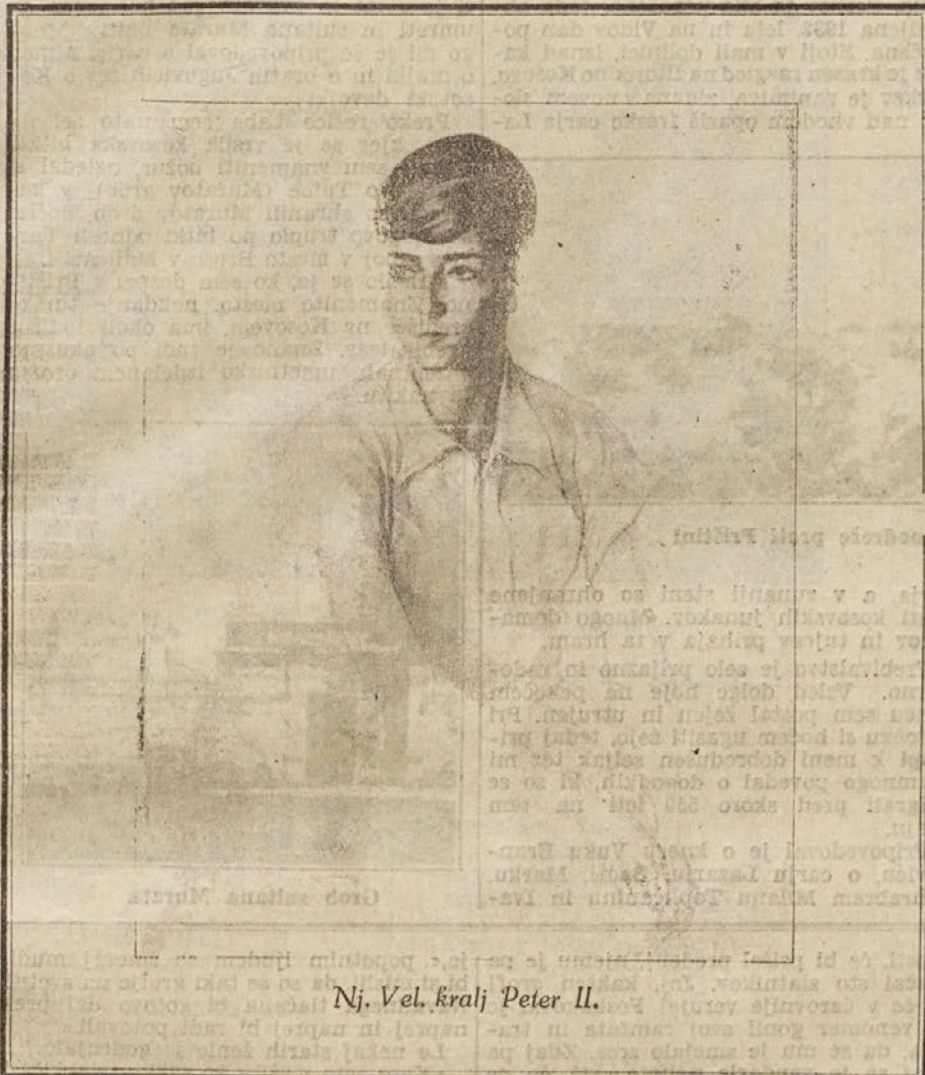
Za pismen odgovor prilo-
žite 3 Din v znamkah

Oglašaj v „Glasu naroda“

imajo siguren uspeh!

Up naše bodočnosti!

Nj. Vel. kralj Peter II.

Vidovo 1935

Čuvajmo Jugoslavijo!

Čuvajmo jo v srcu kakor sveto sliko svoje mamice.

Mnogo je blagih src na svetu, tako blago kakor materino, ne utriplje nikjer več!

Mnogo je lepih pokrajin po svetu, tako lepe kakor je naša domovina, naša lepa Jugoslavija, ni nikjer več pod soncem.

Čuvajmo Jugoslavijo!

V naročju njene grude počivajo naši dedje in pradedje, ki so prelili svojo kri, da bi mogli in smeli na tej zemlji živeti mi mladi.

Marijana Zeljeznova-Kokalj:

Kosovo

Kosovo — ti žrtvenik,
narod daroval
tu je za svobodo
vse najboljše sine.
Kosovo! — Ti, spomenik,
si oznanjeval

V naročju te naše svete zemlje počiva naš mučeniški kralj Aleksander I. Zedinitelj. Umirajoč je še vedno mislil na nas in nam je v svoji veliki ljubezni naročil samo:

Čuvajte mi Jugoslavijo!

Kaj naj damo očetu svojemu in mučeniku na grob za Vidov dan? Damo mu cvet, ki naj dehti Zedinitelju v večnost, njegovemu sinu v bodočnost in nam samim na vsako našo pot, cvet, ki ne zvene, dokler bo utripalo le še eno mlado slovensko srce! Ta cvet je sveta prisega naših mladih src na Vidov dan:

Čuvali bomo Jugoslavijo!

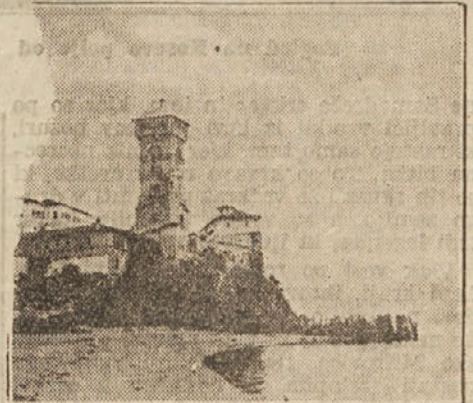
Volkun:

Sv. Naum na Ohridskem jezeru

Daleč na jugu naše domovine Jugoslavije, v Vardarski banovini, se zrcali med gorskimi velikani Ohridsko jezero, znano po svoji veličastni okolici in po ribah kot so postrvi in jegulje, ki jih lovi tamonjše prebivalstvo, katerega večji del živi od ribolova.

Ob jezeru, kjer se stikajo meje naše države, Albanije in Grčije, stoji nad tisoč let stari samostan sv. Nauma.

Mnogo je na svetu samostanov, toda malo jih je, ki imajo tako lepo in romantično lego kot Sv. Naum. Na trdi skali stoji samostan, okoli njega lepa peščena obala, a v ozadju strmi vrhovi planin. Lep, da pravličen je pogled na ta kraj! Kdor le enkrat pogleda iznad navpične žive skale na valujoče jezero ob sončnem vzhodu ali zatonu, ne poabi nikoli več te slike!

Samostan je dobil svoje ime že pred tisoč leti, ko so se Srbi pokristjanili. Poleg jezera je v skalnati duplini živel pobožen menih, imenovan Naum. Živel je dolga leta v pobožni molitvi, a l. 910. je umrl in je bil pokopan v samostanu. Pobožnega meniha so proglasili za svetnika.

L. 1802. je velik požar do tal uničil samostan, pobožno ljudstvo pa ga je ponovno pozidalo.

Vsako leto obhajajo samostansko slavo, ki bo letos 3. julija. Tisoči romajo tega dne v ta sveti hram, da molijo in prosijo Vsemogočnega milosti. Tudi mnogoštevilni Arnavti (Albanci) romajo na dan slave v samostan sv. Nauma.

Ivan Albreht:

Vesela pomlad

Kukavica šteje leto,
trikrat tri in šestkrat pet,
Ivčku lepih dni obeta
stokrat sto in še deset.

Dečku se oči iskrijo,
kot da zvezde v njih žare.
Pa se cvetke oglasijo
in tako mu govore:

»Dosti let bo srečnih zate,
saj ne boš kam z njimi znal.«
»Cvetke ljube, cvetke zlate,
jih pa mamici bom dal.«

Kukavica šteje leta,
kakor vrt je širni svet
s soncem trata je odeta,
Bog daj mnogo takih let!

Na svobodnem Kosovem

Na Kosovo! — Vsak Jugoslovani si želi ogledati to znamenito zgodovinsko polje, kjer so se na Vidovo 1389. leta borili junaški srbski borci za narodovo svobodo.

Tajna sila je tudi mene gnala na jug, na sveto zemljo. Bil sem »kod prekras-

(obhajal) svojo vojsko pred kosovsko bitko. Cerkev je bila porušena, toda obnovljena 1932. leta in na Vidov dan posvečena. Stoji v mali dolinici, iznad katere je krasen razgled na žitorno Kosovo. Cerkev je zanimiva, zidana v novem slogu; nad vhodom opaziš fresko carja La-

Pogled na Kosovo polje od Samodreže proti Prištini

ne Samodreže crkve in tam, kjer so po pravljici vznikli iz krvi junakov božuri, ki rastejo samo tam, kjer je bila nesrečna bitka. To so krvavo rdeče cvetke, ki so jih skušali že večkrat presaditi v drugo zemljo, a so vedno usahle, kakor trdi legenda, ki ljudstvo veruje vanjo.

Vlak vozi po romantični dolini Ibra. Lepi kraji, ibrove brzice in mnogi predori napravijo na popotnika silen vtis. Še nekaj postaj in vlak privozi v Kosovsko Mitrovico. Na naslednji vučitrski postaji izstopim in oddidem k cerkvi Samodreži. Tu je knez Lazar pričestil

zarja, a v zunanji steni so ohranjene kosti kosovskih junakov. Mnogo domačinov in tujcev prihaja v ta hram.

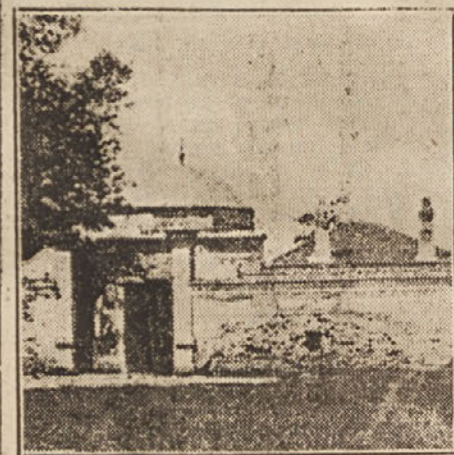
Prebivalstvo je zelo prijazno in radodarno. Vsled dolge hoje na pekočem soncu sem postal žejen in utrujen. Pri potočku si hočem ugasiti žejo, tedaj pristopi k meni dobrodušen seljak ter mi je mnogo povedal o dogodkih, ki so se odigrali pred skoro 550 leti na tem kraju.

Pripovedoval je o knezu Vuku Brankoviću, o carju Lazarju, Baši, Marku, o hrabrem Milanu Topličaninu in Iva-

nu Kosančiču. Slikal je Miloša Obilića kot silnega in hrabrega borca in zadnjo večerjo pri kateri je rekel Miloš carju Lazarju, kateri mu je očital nezvestobo: »Car, tisti, ki je nezvest, sedi poleg tebe, jaz nisem. — Jutri boš videl, kdo ti je zvest in nezvest, jaz hočem za te umreti in sultana Murata ubiti.« Mnogo mi je še pripovedoval o carici Milici, o majki in o bratih Jugovićih ter o Kosovski devotki...

Preko rečice Laba sem nato šel na kraj, kjer se je vršila kosovska bitka. Vtrgal sem znameniti božur, ogledal si Muratovo Tulbo (Muratov grob), v katerem so shranili Muratov drob, dočim so njegovo truplo po bitki odnesli Turki s seboj v mesto Brusu v Mali Aziji.

Mračilo se je, ko sem dospel v Prištino. Znamenito mesto, nekdanje turško središče na Kosovu, ima okoli 16 tisoč prebivalcev. Znano je tudi po okusnih vezeninah, umetniško izdelanem orožju in nakitu.

Grob sultana Murata

Svjatoslav:

Čevljarček z zvezdami

Ko je valpet odšel, se je grof sklonil k Petrinčku ter hlastno in s tresočim se glasom vprašal:

»No, in čarovnija?«

Čevljarčka je obšla vročina, sto misli ga je prešinilo, izbral si je v hipu najpripravnejšo ter razložil z nedolžnim obrazom:

»Nič lažjega! Tri dni morate počakati, da škornji dozori, potem se pa zasukajte na desni peti, desnico pa položite na srce in recite:

Škorenj, pohiti čez bele ceste,
pisana polja in modre gore!

V hipu boste tam, kjer boste želeli. Pa šele čez tri dni!»

Grof je ves blažen ponavljal čarovne besede, hodil je od okna do vrat, dokler si jih ni zapomnil. Čevljarček je stal pri vratih, držal v rokah klobuk in se modro smehljaj, le ves čas ga je skrbelo, kako se bo stvar končala in pristrčno je želel, da bi bil že skoraj iz gradu.

Naposled je le prišel oskrbnik in prinesel grofu denar.

»Dobro delo, dobro plačilo,« je rekel grof in mu dal sto zlatnikov.

Petrinček se je lepo zahvalil, valpet je pa poželjivo gledal za denarji. Nato so se poslovili in čevljarček je urno odšel, zakaj vedel je, da bi imel ozko, če bi grof spoznal prevaro.

Šel je čez hribe in doline, kakor so ga nesle noge. Bil je tako vesel zlatnikov, da je sredi polja raztegnil harmoniko in zaigral veselo poskočnico. Kdo

tepsti, če bi prišel predenj, njemu je plačal sto zlatnikov. Joj, kakšen grof! In še v čarovnije veruje! Poskakoval je in venomer gonil svoj ramtata in tralala, da se mu je smejalo srce. Zdaj pa zdaj se je vendarle nehote ozri, če ne gre kdo za njim. Ko pa je videl, da je pot za njim pusta in prazna, se je še bolj smejal.

»Take pesmi pa še ne!« so rekli ljudje, koder je šel. Stopili so iz hiš, ko je stopal mimo in gledali za njim. Vse skrbi so jih nenadoma zapustile, prosto in zadovoljno so se nasmejnili, kakor godec Petrinček, ki je šel skozi vas.

»Odkod taka pesem?« so ga izpraševali ljudje.

»To je dolga zgodba,« je rekel popotnik, pa jim je povedal vse od začetka do konca.

»Čudno,« so majali z glavami, »grof plačuje navadno z bičem in ječo. Da si ti kaj takega našel v gradu, ko mi nismo nič, to nam ne gre v glavo. Komaj čakamo, da bi se rešili tega gorja, ti pa praviš, da se ti je godilo dobro...«

Petrinček se je pa smejal in obračal harmoniko: ramtata ramtata...

Ponekod je povedal, da je čevljar.

»Pa bi nam popravil čevlje,« so mu rekli, »dolgo je že, kar ni nobenega čevljarja pri nas. Vsi so se umeknili v mesta, tam je boljši zaslužek, ravno tolikšen, da moti ljudi.«

Petrinček je pa odkimal, kar nekako pozabil je na krpanje, odkar je imel sto zlatnikov. Izgovarjal se je, da ima še dolgo pot, skoraj do konca sveta mora še iti, prav zares nima časa.

»Seveda, seveda,« so priklimali ljud-

je, »popotnim ljudem se zmeraj mudi, bi si mislil, da so še taki grofje na svetu! Navadnega tlačana bi gotovo dal prenaprej in naprej bi radi potovali.«

Le nekaj starih ženic je godrnjalo.

»Kam smo prišli,« so rekle, »slabi časi nič koliko, nekateri nimajo dela, drugi ga nočejo.«

Petrinčku se je pa zares mudilo. Bilo ga je strah pred grofovimi biriči. Ves čas se je oziral, če ne gredo za njim. Grofu je pač sešil škorenj, še celo dva, čarovnija pa ni bilo v njih niti za zrno.

»Ljudje so pač taki, da zmeraj sanjajo o kakih čarovnijah, zakaj bi jih ne opeharil?« je mislil preprosto. »Vem, da me bo lovilo, ujel me pa ne bo, čeprav ima hlapcev in biričev ko listja in trave.«

Povsod, kjer se je ustavil, je slišal ljudi, ki so tožili, kako hudo ravna z njimi grof.

»Ni mogoče več živeti,« so pripovedovali in stiskali pesti.

»Le dajte,« jih je priganjal čevljarček, »kar udarite! Čemu bi večno trpeli za prazen nič!«

Sam pa je hitel, da bi čimprej zapustil grofovo zemljo. Noge so mu same od sebe poiskale pot v hribe. Med divjimi skalami in po gozdovih ne morejo biriči za njim. Pehal se je čez bregove mimo samotnih hiš in selišč, preprosjačal se je do zadnje vasi, kjer so mu rekli, da je od tam naprej sama neskončna pustinja.

»Kaj pa zdaj?« se je ustavil.

Vrnil se ne more. Lepega dne bi srečal biriče, saj grof je že davno moral spoznati prevaro, precej dni je že preteklo.

Mladina med seboj tekmuje

Vaška mladina na tekmi koscev na Illovi pri Ljubljani

Marijana Željeznova-Kokalj:

Počitnice

Dolgi dnevi, sence malo,
v mestu pusto je poletje,
v parku sonce je požgalo
travo, listje, cvetje...

Od vročine vsi so leni.
»Kaj izbral bi — gozd, goré,
ali pa morje?«
se meščan z meščanom meni.

Tudi oče premišluje,
se odloči: »Stran, le stran,
kjer se mesta šum ne čuje!«
Od veselja deca poskakuje.

Vlak sopiha in hiti
v kraje daljne, tuje —
Mimo mesto, vas leti —
vlak ob morju obstoji.

In na ladjo — velikana
stopa dečica boječe
ter na skrivaj si šepete:
»Se bojimo Oceana!«

Oče sliši in se smeje:
»To pa res ni Ocean,
veter naš nam tukaj veje,
to je sinji naš Jadran!«

Barčice in jadrnice
plavajo čez sinjo plan,
tuja deca in ženice
vsem žele: »O dobar dan!«

Deca v pesku se igra,
zdaj v valove se poda
in se čudi: »Kot doma
»tujec« govoriti zna!«

Oče reče: »Ni tujina,
tudi tukaj smo doma!
Vse je naša domovina,
kjer doni naš glas srca!«

Koder sonce toplo sije
od morjá v goré,
tu trobojnica se vije,
bije eno le srce!«

Dvigna mati hčerko, sina,
reče: »Vi ste mojčki mladi,
kralj in domovina
skupni so nam vsem zakladi!«

In otroci si podali
so roké, sklenili krog,
»Čuvaj domovino — Bog!
k nebu željo so poslali:

v vas, kjer je učitelj čakal smrti. Učeni gospodje so pregledali staro trhljo šolo; vse hiše in kote po vasi. Zmajevali so z glavami in si nekaj zapisavali.

Obiskali so tudi bolnega učitelja. Njim je povedal, da pride čez nekaj mesecev po njega bridka Smrt. Učeni gospodje so sklenili, da bodo rešili učitelja iz krempljev Smrti. Ko so odhajali, so učitelju izročili drobno knjižico in dejali: »Živite po naukih te knjižice!«

Smrt si je točno zapisala, kdaj poteče leto dni. Ko je napočil čas, se je odpravila v vas po učitelja. Ubrala jo je naravnost proti šoli, kjer je pred letom dni ležal bolni učitelj. Potrkala je in kar vstopila. V sobici je vladala tema in okna so bila zagrnjena.

»Kaj ni nikogar?« je vprašala Smrt. Iz najtemnejšega kota se je oglasilo nekaj glasov:

»Tu smo, tetka!«

Smrt je hotela odgrniti okna, v kotu pa je obupno zaječal zbor drobnih glasov:

»Nikar tetka! Ne odgrinčaj okna! Pusti nas živeti...«

Sedaj je smrt spoznala pobratime — Bacile. Ker je bila z njimi v tesnem sorodstvu in so ji Bacili pri njenem poslu že večkrat storili kako uslugo, ni odgrnila okna, temveč je samo vprašala:

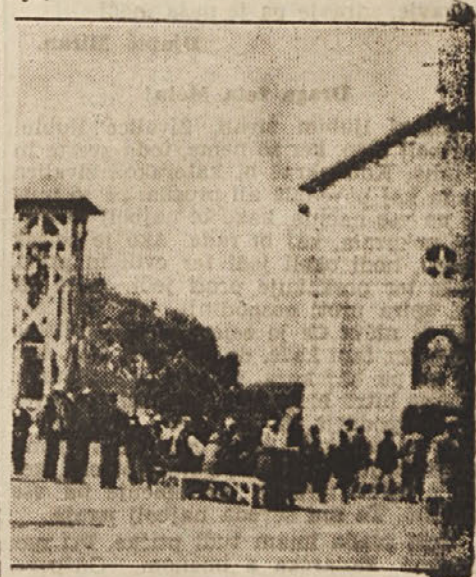
»Kje pa je tisti bledolični učitelj?«

Ko so ji Bacili povedali, da se je preselil v novozgrajeno šolo, se je na hitro poslovila in odbrzela tja. Na vratih je čitala učiteljev naslov in je kar vstopila.

Smrt se je začudila. Soba je bila svetla in polna sončnih žarkov. Postelja, kjer bi moral ležati učitelj, je bila prazna. Smrt so takoj obšle temne slutnje, kar otrpnila pa je, ko je ugledala učitelja v naslonjaču ob oknu. Bil je zdrav in je spal. Zaspal je bil med čitanjem in drobna knjižica mu je padla iz rok. Smrt jo je pobrala in prečitala naslov:

Sonce, vir zdravja in moči.

Od same togote smrt ni vedela, kaj bi storila. Zaškripala je z zobmi in jo odkurila iz vasi, da se je kar kadilo za njo.

Cerkev Samodreža

Rado Dlesal

Drago Bajt:

Premagana smrt

Sredi žitnih polj in zelenečih travnikov je samevala vas. Tam je živel učitelj, ki je bil bolan. Že leto dni je ležal v temni sobi in pričakoval smrti. Ko je kdo potrkal na vrata, je že mislil, da prihaja smrt ponj. Učitelj pa je bil mlad in bi še rad živel.

Nekoč res potrkala na vrata božja dekla Smrt. Učitelj se zgrozil in prične

prositi, naj ga pusti živeti. Sicer neizprosna Smrt se da omehčati. »Prizanesem ti za leto dni. Potem te pa vzamem brez usmiljenja s seboj!« mu pravi in odide.

Hitro so minevali dnevi, za učitelja celo prehitro. Prav takrat pa je hodila po deželi komisija. Trije gospodje so potovali od vasi do vasi in tako prišli tudi

Mali pri teti

Naš Jadran — naša svetinja

Lepa je naša država, a najlepše je njeno morje.

Morje je največje bogastvo vsake države. Brez morja bi državno telo hiraló kakor hira človek, ki mu primanjkuje zraka. Važnost morja so spoznali že v starih časih, ko ni bilo življenje tako težko in trdo. Že tedaj so se bili najhujši boji za posest morja. Tudi zgodovina naše države je v tem oziru burna in krvava. In četudi ni še povsem zmagała pravica, četudi nam je usoda vzela marsikateri kos zemlje, vendar smo si izvojevali toliko morja, da nam je odprta pot v veliki svet.

Pohlep po našem morju in naših otokih je zelo velik. Ali mi ga ne damo! Kajti država, ki ima morje, ima oči in vrata v svet. Ko bi ne imeli morja, bi bili nepoznani. Tako pa plapolá naša trobojnica po vseh oceanih. Vsako leto pride na naše morje mnogo tujcev. Tudi kraljeva rodbina prihaja vsako leto na morje. Toda žal letošnje poletje ne bo tako veselo na našem sinjem Jadranu. Manjka nam On, ki se je vedno veselega in smehljajočega se obraza vozil po Jadranu! Manjka nam On, ki nas je oživel, ki nas je krepil, naš nepozabni, blagopokojni kralj Aleksander I. Zedinitelj.

Mrtvo bo. Valovi bodo šumljali, udarjali ob ladje in čolne, toda obrazi bodo zbegani, kakor da pričakujejo vsak hip, kje bi še enkrat zagledali Njega. Oči se iskre, pogledi iščejo, toda zaman. Njega ni in ga ne bo več...

Lani sem bil drugič na našem sinjem Jadranu. Zelo sem se veselil in radoval. Težko se mi je bilo ločiti od Splita. Ko sem prišel domov, sem obujal spomine in se tolažil, da bom kot podmladkar »Jadranske Straže« užival tudi to leto takšno veselje, toda zla usoda mi je to prekrizala.

Vendar pa vem, da je Jadran naše zdravje, zdravje pa je naša moč!

Djapić Miran.

Draga teta Meta!

Zakaj ljubim živali. Živalice ljubim najbolj zato, ker so neme, toda zveste in vdane. Kolikokrat bi katerakoli živalica rada kaj povedala ali prosila, pa se muči na vse načine, kako bi najbolj razločno pokazala, kaj bi rada. Ako je psiček lačen, hodi okoli jedi ter cvili in prosi, kaže ter poskakuje proti jedi, svoje oči pa upira proti gospodinj, češ: »Ali zame ni nič?« Če je žejen, stopi v bližino vode ter tam kaže, da ga muči žeja. Ako se ga pa kaj kara, zopet takoj razume. Kakor hitro bi se kdo dotaknil njegovega gospodarja, bi ga takoj popadel. V tem se vidi, kako zvest čuvaj je svojemu gospodarju. Posebno pa ljubi otroke, ker se z njimi igra in prekopicuje na vse načine. To mu seveda najbolj ugaja.

Zelo rada imam tudi ptičke. Pri nas imamo kanarčka z imenom »Gašper«. Kadar sedimo pri jedi, pogleduje na nas in evo ga, ta trenutek je na moji rami. Med jedjo mi zdaj pa zdaj začivka kot v opomin, da se spodobí, da tudi on je za mizo.

Z velikim veseljem gojim tudi kokoši. Posebno pa se razveselim takrat, kadar pričivkajo mladi piški.

Gojila bi tudi zajčke, a jih žal nimam. Veliko veselje bi mi napravila draga teta Meta, ako bi mi o priliki poklonila

v dar majcenega zajčka. Ne veš, kako bi bila srečna.

Za danes naj bo dovolj. Saj več Ti ne morem povedati o živalicah, ker se to sploh ne da povedati. Saj Ti imaš gotovo tudi malo časa, pa daj še sama in malo opazuj. O priliki mi potem sporoči, kaj si Ti pri živalicah opazila več kakor jaz.

Prisrčno Te pozdravlja

Tvoja zvesta čitateljica

Sonja Pirih,

uč. II. razr. II. drž. real. šol. an. v Ljubljani.

Draga teta Meta!

Lj. 25. junija 1935.

Tudi jaz sem izvedel zate. Zavzel sem se, da Ti hočem večkrat pisati. Sedaj Ti pošiljam rešitve iz 5. štev. križanko, zlogovnico, uganko, posetnico in računsko uganko. Pošiljam Ti tudi kratek prost spis. Prosil bi, ako imaš še kakšen kotichek prost, da ga priobčiš.

Sedaj, ko so počitnice, Ti bom sploh laže več visal. Upam, da Ti bo spis ugal. Drugače pa Bog pomagaj. Več učenosti zaenkrat še nimam v glavi.

Bodi lepo pozdravljena!

Djapić Miran,
dijak v Ljubljani.

Draga teta Meta!

Kakor vidiš, sem tudi jaz vstopil v krog Tvojih prijateljev in ugančarjev. Tu Ti pošlém uganke iz zadnje številke »Glasa slovenskih otrok«, za katere sem rabil dosti časa, da sem jih rešil. Posebno računska uganika mi ni hotela iti izpod rok.

Križanka.

Vodoravno: 1. okno; 4. slog; 7. Osaka; 8. Ahil; 10. Amor; 12. lira; 15. tara; 14. Aden; 17. brak; 20. Nada; 21. roka; 22. etaža; 23. Arno; 24. Elba.

Navpično: 1. opal; 2. noir; 3. osla; 4. skat; 5. lama; 6. gora; 9. Hilda; 11. orjak; 14. Anka; 15. eden; 16. nato; 17. brže; 18. »roal«; 19. raca.

Zlogovnica.

Nikelj, imam, Verdi, Sisak, eter, zastava, lovor, Aden, titan, oniks. e
Ni vse zlato, kar se sveti!

Uganika.

Post, pest, pust, past.

Kdo je bolj bistroumen?

Neki kmet, ki je jahal konja, je zagledal čevljar na mostu in s tem je bila njegova želja uslišana; kajti zgubil ga je zjutraj, ko je šel po opravih.

Prejmi najlepše pozdrave od

Breliha Borisa,

dijaka III. drž. real. gimn. v Ljubljani.

Na rešilnem splavu

Najčudovitejše uganke zastavlja ljudem življenje samo. Ko se je potopila ladja, se je pomorščak Peter rešil na 3 m dolgo in 3 m široko desko. Še 8 drugih ljudi je otel nevarnosti. Zdaj plava splav z rešenci kakor otok v širokem morju. Ali joj, na njem so ljudje, majhni in veliki, suhi in debeli. Splav se čudno ziblje sem in tja. Najmanjši rešenec je še otrok — 10 kg ima, pomisli Peter — drugi je dvakrat, tretji trikrat tako težek, jaz sam, pravi Peter, tehtam 80 kg. Dva druga moška sta tudi tu. Ta je 10 kg težji, oni 10 kg lažji od mene, no, in one tri gospe in gospodične, kaj bi jim prisodi? Dosti se ne bom zmotil, če jim dam 40, 50 in 60 kg.

Peter ne razmišlja dolgo. Ena, dva, tri — in že je vsakemu izmed deveterice odrejeno na splavu njegovo mesto — in splav je v popolnem ravnovesju. Kaj mislite, kako je to naredil?

Da vam rešitev naloge vsaj nekoliko olajšam, vam dam malo navodila:

Številke 1 do 9 lepo postavi v takšen red, da v vsaki vrsti in kvadrat ti vedno isti rezultat. To pa 10-krat je prepičilo, zato povsod pripiši ničlo.

Dragi moji mali!

Ne veste, kakšna vročina me kuha. Kar vrti se mi že od vročine, sonce pa le še kakor za stavo pripeka dalje.

Ne zamerite torej, če ne odgovorjam vsakemu posebej, ampak kar vsem skupaj. Dobro ste se odrezali z uganikami. Zato mi niti ni treba posebej sporočati rešitev, ki jih najdete vse v pismu vrlega Borisa Breliha.

Nagrade je žreb prisodil temle: Kak-teje dobi Boris Brelih, kaseto prejme Hilda Funtek v Mengšu, Popotovanje po zvezdi večernici bo pa lahko uvrstil v svojo knjižnico Miran Djapić, dijak iz Ljubljane.

Kopala se bo v kopalni obleki, ki jo ji je v nagrado pri meni določil žreb, Bo-za Ponikvar, dijakinja iz Ljubljane. Zato naj mi takoj sporoči mero, da ji vem poslati primerno veliko obleko. Njen odgovor, ki ga je poslala k slikam iz I. št., je bil tako dober, da mi zdaj drugega sploh ni treba več iskati.

Vsi drugi razpisi natečajev glede pitem in sestavkov ostanejo še dalje v veljavi.

Vaša
teta Meta.

Dva modra

Osel: »Le čakaj, ti že posvetim, bik nemarni!«

Krava: »Ti?! Ha ha, saj niti ne vidiš, da sem krava.«

